DOMSTOLENS DOM
av den 14 december 1979 *

I mål 34/79

har House of Lords till domstolen gett in en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 177 i EEG-fördraget i det mål som pågår vid den nationella domstolen mellan

Regina

och

Maurice Donald Henn och John Frederick Ernest Darby.

Begäran avser tolkningen av artiklarna 30 och 36 i fördraget i förhållande till nationella bestämmelser och konventionsbestämmelser om förbud mot import av artiklar av pornografisk karaktär.

DOMSTOLEN

sammansatt av ordföranden H. Kutscher, avdelningsordförandena A. O'Keeffe och A. Touffait samt domarna J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, Mackenzie Stuart och G. Bosco,

generaladvokat: J.-P. Warner,
justitiesekreterare: A. Van Houtte,

meddelar följande

dom

DOMSKÄL

1 Genom beslut av den 22 februari 1979, som inkom till domstolen den 1 mars 1979, har House of Lords enligt artikel 177 i EEG-fördraget ställt flera

* Rättegångsspråk: engelska.

frågor om tolkningen av artiklarna 30, 36 och 234 i fördraget. Dessa frågor har uppkommit inom ramen för ett åtal mot klagandena, som Ipswich Crown Court den 14 juli 1977 förklarade skyldiga till en rad lagöverträdelser. Hänskjutandet avser endast en av dessa överträdelser, nämligen den som rör uppsåtlig överträdelse av förbudet mot att importera oanständiga eller obscena artiklar, vilket strider mot avsnitt 42 i 1876 års Customs Consolidation Act och avsnitt 304 i 1952 års Customs and Excise Act.

2 De artiklar som avses i den berörda åtalspunkten ingick i en sändning bestående av flera lådor med obscena filmer och tidskrifter, som fördes in i Förenade kungariket i en lastbil som anlände till Felixstowe den 14 oktober 1975 med färjan från Rotterdam. Åtalspunkten gäller sex filmer och sju tidskrifter, alla av danskt ursprung.

3 Klagandena överklagade den fällande domen till Court of Appeal of England and Wales. Denna domstol ogillade överklagandena genom dom av den 13 juli 1978. Den 9 november 1978 beviljade House of Lords de två sökandena rätt att överklaga till denna instans. Efter att ha hört sökandena bedömde House of Lords den 29 januari 1979 att det i enlighet med artikel 177 i fördraget var nödvändigt att hänskjuta de frågor som ställs i begäran om förhandsavgörande.

4 Sökandena har hävdat att Förenade kungariket saknar en övergripande politik i fråga om allmän moral när det gäller oanständiga eller obscena artiklar. De har här hänvisat till skillnaderna mellan lagar i de olika delarna av Förenade kungariket. De har vidare hävdat att totalförbudet mot import av oanständiga eller obscena artiklar innebär att det tillämpas strängare bestämmelser på import än inom landet och att detta utgör godtycklig diskriminering enligt artikel 36 i fördraget.

5 Enligt den sammanfattning av rättsläget som åtföljde beslutet om hänskjutande är det riktigt att lagarna på detta område varierar mellan de olika delarna av Förenade kungariket, dvs. England och Wales, Skottland, Nordirland och Isle of Man, och att de härrör från en rad olika rättskällor. Vissa utgår från *common law*, andra från skriven rätt.

6 Enligt samma sammanfattning erkänner och tillämpar de olika lagarna i Förenade kungariket två inbördes olika och självständiga kriterier. Det första, som i sammanfattningen kallas "kriterium A", har att göra med formuleringen "oanständig eller obscen", som förekommer i tullagstiftningen och i viss annan lagstiftning och som också används för att bestämma

räckvidden av det brott enligt engelsk *common law* som kallas "sårande av allmän sedlighet". Formuleringen står enligt sammanfattningen för ett enda begrepp, nämligen kränkning av erkända anständighetsregler, där "oanständig" befinner sig längst ner och "obscen" högst upp på skalan.

7 Det andra kriteriet, som kallas "kriterium B" i sammanfattningen, har att göra med ordet "obscen", när detta används ensamt som i 1959 och 1964 års Obscene Publications Act (gäller endast i England och Wales) för att beskriva vissa handlingar som är straffbara enligt *common law* i England och Wales, Skottland samt Nordirland. Enligt sammanfattningen avser detta ord en snävare kategori material, nämligen sådana artiklar som tenderar att "moraliskt fördärva" dem som tar del av dem.

8 I 1959 och 1964 års Obscene Publications Acts fastställs vad som utgör brott när det gäller offentliggörandet av obscena artiklar. Undantagna från lagens tillämpningsområde är artiklar som i lagens mening är "obscena artiklar" men vars offentliggörande är berättigat av vetenskapligt, litterärt, konstnärligt eller utbildningsmässigt intresse eller av andra allmänna intressen.

9 Enbart innehav utan kommersiellt syfte av artiklar som omfattas av kriterium A eller kriterium B är inte straffbart någonstans i Förenade kungariket.

10 De grundläggande bestämmelserna när det gäller import av pornografiska artiklar är avsnitt 42 i 1876 års Customs Consolidation Act och avsnitt 304 i 1952 års Customs and Excise Act. Dessa bestämmelser gäller i hela Förenade kungariket. De föreskriver i korthet att oanständiga eller obscena artiklar kan beslagtas och förstöras vid ankomsten till Förenade kungariket och att var och en som försöker smuggla in sådana artiklar till Förenade kungariket gör sig skyldig till brott. I bilaga 7 till 1952 års Customs and Excise Act fastställs ett förfarande enligt vilket det kan prövas av domstol om artiklarna får tas i beslag.

Den första frågan

11 Den första frågan går ut på om en lag i en medlemsstat, som förbjuder all import av pornografiska artiklar till denna medlemsstat, utgör en åtgärd med motsvarande verkan som en kvantitativ importrestriktion enligt artikel 30 i fördraget.

12 I den artikeln fastställs att "kvantitativa importrestriktioner samt åtgärder med motsvarande verkan skall vara förbjudna mellan medlemsstaterna". Det är tydligt att denna bestämmelse även omfattar importförbud, eftersom detta är den starkaste formen av restriktion. Det uttryck som används i artikel 30 måste därför anses motsvara uttrycket "förbud mot eller restriktioner för import" i artikel 36.

13 Svaret på den första frågan blir därför att en sådan lag som avses i föreliggande fall utgör en kvantitativ importrestriktion enligt artikel 30 i fördraget.

Den andra och tredje frågan

14 Den andra och den tredje frågan har följande lydelse:

2. Om svaret på den första frågan är jakande, skall då artikel 36 första meningen tolkas så, att en medlemsstat lagligen får införa förbud mot import från en annan medlemsstat av artiklar som enligt dess inhemska lagar är av oanständig eller obscen karaktär?

3. I synnerhet frågas:

   i) Får medlemsstaten upprätthålla sådana förbud för att förhindra, motverka eller minska risken för överträdelse av inhemsk rätt i alla delar av sitt tullterritorium?

   ii) Får medlemsstaten upprätthålla dessa förbud med hänvisning till rådande nationella uppfattningar och särdrag, som de kommer till uttryck i den inhemska lagstiftningen i de olika delarna av statens tullterritorium, inbegripet den lagstiftning som innehåller sådana förbud, oavsett skillnader mellan de olika delarnas lagstiftning.

Dessa frågor bör behandlas tillsammans.

15 Enligt artikel 36 i fördraget hindrar inte bestämmelserna om fri rörlighet för varor inom gemenskapen importförbud som är berättigade av hänsyn till bl.a. "allmän moral". Det ankommer i princip på varje enskild medlemsstat att fastställa vilka krav på allmän moral som skall gälla inom dess territorium,

i enlighet med dess egen värdeskala och i den form staten väljer. Det kan i alla händelser inte ifrågasättas att de lagbestämmelser som tillämpas av Förenade kungariket i fråga om import av artiklar av oanständig eller obscen karaktär omfattas av den befogenhet som förbehålls medlemsstaterna i artikel 36 första meningen.

16 Varje medlemsstat har rätt att utfärda importförbud av hänsyn till allmän moral för hela sitt territorium såsom det definieras i artikel 227 i EEG-fördraget. Detta gäller oavsett statens konstitutionella struktur och fördelningen av lagstiftningsbehörigheten på området i fråga. Det faktum att det förekommer vissa skillnader mellan gällande lagar i olika delar av en medlemsstat hindrar inte att staten i fråga tillämpar ett enhetligt begrepp när det gäller importförbud av hänsyn till allmän moral som berör handeln med andra medlemsstater.

17 Svaret på den andra och tredje frågan blir därför att artikel 36 första meningen skall tolkas så, att en medlemsstat i princip lagligen får införa förbud mot import från en annan medlemsstat av artiklar som enligt dess inhemska lagar är av oanständig eller obscen karaktär. Sådana förbud får lagligen tillämpas inom hela dess territorium, även om det förekommer skillnader mellan gällande lagar i olika delar av den berörda medlemsstaten på området i fråga.

Den fjärde, femte och sjätte frågan

18 Den fjärde, femte och sjätte frågan har följande lydelse:

4. Om ett förbud mot import av varor är berättigat av hänsyn till allmän moral eller allmän ordning och införs av den anledningen, kan då detta förbud ändå utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller en förtäckt begränsning av handeln i strid med artikel 36?

5. Om svaret på den fjärde frågan är jakande, innebär det faktum att förbudet mot import av dessa varor har en annan räckvidd än det förbud som fastställs i straffrätten mot innehav och offentliggörande av sådana varor inom medlemsstaten eller någon del av denna, att förbudet utgör ett medel för godtycklig diskriminering eller en begränsning som strider mot artikel 36 andra meningen?

6. Om förbudet mot import, till skillnad från förbudet mot innehav och offentliggörande, rent administrativt kan handhas av de tulltjänstemän som ansvarar för tullkontrollen vid införseln, har detta någon betydelse för svaret på den femte frågan?

19 Med dessa frågor har House of Lords tagit hänsyn till sökandenas argument när dessa åberopat skillnaderna mellan förbudet mot import av varorna i fråga, vilket är absolut, och gällande lagstiftning i olika delar av Förenade kungariket, som inte förefaller vara lika sträng i den meningen att enbart innehav av obscena artiklar utan kommersiellt syfte inte är straffbart någonstans i Förenade kungariket och att det, även om det råder ett allmänt förbud mot saluföring av dessa artiklar, också förekommer undantag, särskilt för artiklar som är av vetenskapligt, litterärt, konstnärligt eller utbildningsmässigt intresse. Med hänsyn till dessa skillnader har frågats om förbudet mot import eventuellt faller inom ramen för artikel 36 andra meningen.

20 Enligt artikel 36 andra meningen får de importförbud som avses i första meningen "inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller innefatta en förtäckt begränsning av handeln mellan medlemsstaterna".

21 För att svara på de frågor som har ställts är det nödvändigt att beakta denna bestämmelses mål, som är att hindra att restriktioner för handeln som grundas på de skäl som anges i artikel 36 första meningen missbrukas och utnyttjas för att diskriminera varor från andra medlemsstater eller indirekt skydda vissa inhemska produkter. Sådan är inte räckvidden av Förenade kungarikets förbud mot import av artiklar av oanständig eller obscen karaktär. Oavsett skillnaderna mellan gällande bestämmelser på detta område i de olika delarna av Förenade kungariket och trots att dessa innefattar vissa undantag med begränsad räckvidd har de som helhet till syfte att förbjuda eller åtminstone begränsa framställning och saluföring av tidskrifter eller artiklar av oanständig eller obscen karaktär. Det är under dessa förhållanden rimligt att göra den samlade bedömningen att det inte förekommer någon laglig handel med sådana varor i Förenade kungariket. Den omständigheten att importförbudet i vissa hänseenden kan vara strängare än vissa av de lagar som gäller inom Förenade kungariket kan därför inte betraktas som en åtgärd avsedd att indirekt skydda vissa inhemska produkter eller som en åtgärd som syftar till godtycklig diskriminering mellan varor av detta särskilda slag, beroende på om de har framställts på nationellt territorium eller i en annan medlemsstat.

22 Svaret på den fjärde frågan blir följaktligen att, om ett förbud mot import av varor är berättigat av hänsyn till allmän moral och införs av den anled-

ningen, kan tillämpningen av detta förbud inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller en förtäckt begränsning av handeln i strid med artikel 36 i EEG-fördraget, om det inte finns någon legal handel med dessa varor inom den berörda medlemsstaten.

23 Det är under dessa omständigheter inte nödvändigt att besvara den femte och den sjätte frågan.

Den sjunde frågan

24 Den sjunde frågan går, oberoende av de andra frågorna, ut på om en medlemsstat lagligen kan förbjuda import av dessa varor från en annan medlemsstat genom att, mot bakgrund av bestämmelserna i artikel 234 i fördraget, hänvisa till de skyldigheter som följer av 1923 års Genèvekonvention om bekämpande av handeln med obscena skrifter och 1974 års Världspostkonvention (som förnyades i Lausanne och som trädde i kraft i denna form den 1 januari 1976).

25 Enligt artikel 234 skall rättigheter och förpliktelser som följer av avtal som ingåtts innan fördraget trädde i kraft mellan å ena sidan en eller flera medlemsstater och å andra sidan ett eller flera tredje länder inte påverkas av bestämmelserna i fördraget. I den mån dessa avtal emellertid inte är förenliga med fördraget skall den berörda medlemsstaten vidta alla lämpliga åtgärder för att undanröja det som är oförenligt.

26 Det framgår av en jämförelse mellan de konventionsbestämmelser som House of Lords har hänvisat till och övervägandena ovan att Förenade kungarikets genomförande av dessa internationella konventioner inte kan vara i strid med bestämmelserna om fri rörlighet för varor om hänsyn tas till det undantag som fastställs i artikel 36 för eventuella importförbud som införs av hänsyn till allmän moral.

27 Svaret på den sjunde frågan blir därför att, i den mån en medlemsstat utnyttjar det förbehåll för skydd av allmän moral som ges i artikel 36 i EEG-fördraget, hindrar inte bestämmelserna i artikel 234 den staten från att fullgöra de skyldigheter som följer av 1923 års Genèvekonvention om bekämpande av handeln med obscena skrifter och från Världspostkonventionen (som förnyades i Lausanne 1974 och som trädde i kraft i denna form den 1 januari 1976).

Rättegångskostnader

28 De kostnader som har förorsakats Förenade kungarikets regering och kommissionen, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla.

29 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN

– angående de frågor som genom beslut av den 22 februari 1979 förts vidare av House of Lords – följande dom:

1) **En lag i en medlemsstat som förbjuder all import av pornografiska artiklar till denna stat utgör en kvantitativ importrestriktion i den mening som avses i artikel 30 i fördraget.**

2) **Artikel 36 första meningen skall tolkas så, att en medlemsstat i princip lagligen får införa förbud mot import från en annan medlemsstat av artiklar som enligt dess inhemska lagar är av oanständig eller obscen karaktär. Sådana förbud får lagligen tillämpas inom hela dess territorium, även om det förekommer skillnader mellan gällande lagar i olika delar av den berörda medlemsstaten på området i fråga.**

3) **Om ett förbud mot import av varor är berättigat av hänsyn till allmän moral och införs av den anledningen, kan tillämpningen av detta förbud inte utgöra ett medel för godtycklig diskriminering eller en förtäckt begränsning av handeln i strid med artikel 36 i EEG-fördraget, om det inte finns någon legal handel med dessa varor inom den berörda medlemsstaten.**

4) **I den mån en medlemsstat utnyttjar det förbehåll för skydd av allmän moral som ges i artikel 36 i EEG-fördraget, hindrar inte bestämmelserna i artikel 234 i samma fördrag den staten från att fullgöra de skyldigheter**

som följer av 1923 års Genèvekonvention om bekämpande av handeln med obscena skrifter och från Världspostkonventionen (som förnyades i Lausanne 1974 och som trädde i kraft i denna form den 1 januari 1976).

Kutscher O'Keeffe Touffait

Mertens de Wilmars Pescatore Mackenzie Stuart Bosco

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 14 december 1979.

A. Van Houtte
Justitiesekreterare

H. Kutscher
Ordförande